

“El govern espanyol té l’obligació de donar suport als drets humans dels tibetans”

Kelsang Gyaltzen és el representant del dalai-lama a Europa. El gener passat va encapçalar la delegació que participà en la novena ronda de converses entre els líders tibetans a l'exili i el govern de la Xina.

Ara que fa 51 anys de la revolta del poble tibetà contra l'ocupació xinesa, la setmana passada la Fundació Casa Tibet de Barcelona va convidar un dels homes més propers al dalai-lama: Kelsang Gyaltzen (Kham, Tibet, 1951), que els anys 90 fou secretari del líder espiritual i polític dels tibetans i ara és el seu enviat a Europa. Gyaltzen es va reunir també amb representants del Parlament de Catalunya, abans d'anar cap a Madrid.

—Senyor Gyaltzen, la novena ronda de converses entre la delegació del dalai-lama, que vós encapçalàveu, i el govern xinès, a final del mes de gener passat, va acabar sense cap acord. A què l'atribuïu, aquest fracàs?

—La novena ronda no va deixar cap resultat perquè la part xinesa no es va moure de la seva rigidesa i manca de compromís per a trobar una solució a la qüestió del Tibet. Els xinesos mantenen que no hi ha cap problema, que la majoria de tibetans estan satisfets amb la situació actual i que el dalai-lama no té dret a parlar d'allò que passa dins el Tibet. La constitució xinesa garanteix a les minories una autonomia regional. Per això hem presentat al govern de la Xina un memoràndum per a l'autonomia que és respectuós amb els principis de la República.

—Quina ha estat la resposta del govern xinès a aquest memoràndum?

—La Xina ha rebutjat el memoràndum sencer, no tan sols alguna part, dient

que amaga una semiindependència. Això no és cert, perquè deixa molt clar que la demanda d'autonomia dels tibetans respecta el territori i els principis de la República Popular, com també el lideratge dels seus governants. Sens dubte, sa santedat el dalai-lama i els líders tibetans desitgen trobar una solució dins el marc de la constitució, però la Xina continua acusant-nos de perseguir la independència. En vista d'això, els tibetans no tenim cap més alternativa sinó demanar a la comunitat internacional que faci tant com sigui possible per deixar clar al govern xinès que allò que diu sobre el dalai-lama no és ni creïble ni acceptable.

—Per què el govern xinès insisteix tant a dir que darrere de tot plegat hi ha una agenda oculta?

—No hi ha cap raó per a sospitar que hi hagi una agenda oculta. Això potser té a veure amb la història. La Xina exigeix que el dalai-lama declari públicament i categòricament que el Tibet ha estat sempre una part de la Xina. Aquesta demanda no és acceptable, perquè no és veritat. Nosaltres, quan parlem amb el govern xinès, proposem de deixar de banda la història i centrar-nos en el present i el futur, perquè, si no, tot esdevé més complex. Si la Xina continua demanant això, no hi haurà solució, perquè el dalai-lama aquesta petició no la pot complir.

—Per què el govern xinès no accepta la *via del mig*, proposada pel dalai-lama fa més de trenta anys?

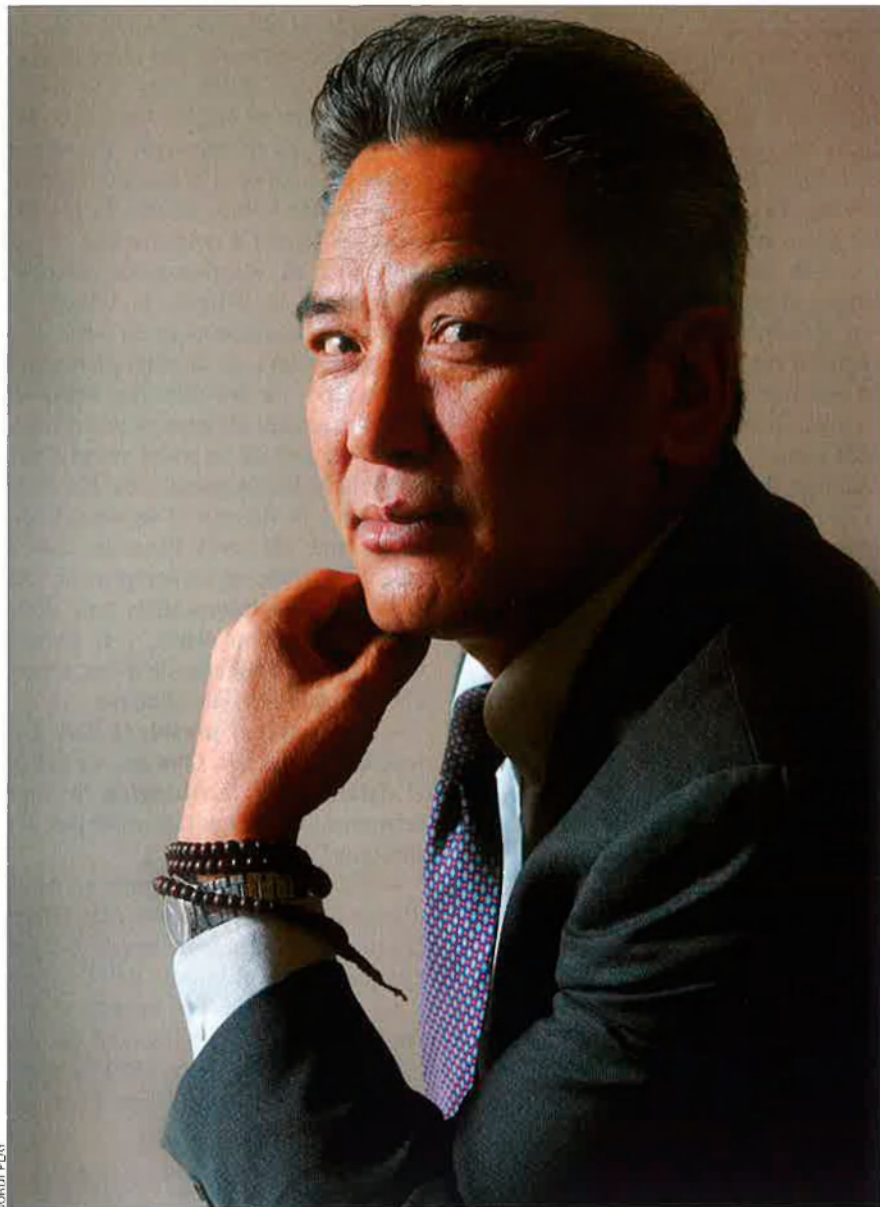
—La proposta de la *via del mig* va sorgir l'any 1974, tot i que el dalai-lama ja l'havia presentada en un discurs davant el Parlament Europeu l'any 1966. D'aleshores ençà, ha mirat de trobar una solució que no pretén la independència del Tibet, sinó una veritable autonomia. Crec que el motiu pel qual la Xina continua sense acceptar aquesta *via del mig* és que hi ha una línia dura dins del govern. Ara com ara, no veiem cap indicador de canvi en la manera de veure la qüestió del Tibet per part de la Xina.

—Què significa exactament “una veritable autonomia”? Quins són els poders que reclameu a la Xina?

—Al memoràndum hi ha una llista d'onze competències que pensem que els tibetans hauríem de tenir. Les demandes tenen relació amb la llengua, la cultura, la religió, l'educació, els recursos naturals, la seguretat interior i més. La idea bàsica és que qüestions com ara defensa o afers estrangers són responsabilitat de Pequín, però que en els àmbits més propers als tibetans són ells els qui haurien de tenir la possibilitat de decidir.

—Quina és la situació de la llengua en aquest moment al Tibet?

—Avui dia, al Tibet, si no parles xinès és molt difícil que trobis una feina o puguis fer una carrera. A les grans ciutats, com Lhasa, el xinès és necessari per a la vida quotidiana: totes les botigues són propietat de xinesos, que no volen aprendre a parlar tibetà. Si una persona vol obrir un compte en un banc, també ho ha de fer en xinès i, fins i tot, per agafar un taxi ho has de fer en

El delegat del Dalai Lama, Kelsang Gyaltsen, fotografiat a la seu del Col·legi de Periodistes de Catalunya, on va participar en un esmorzar de treball.

xinès, perquè més del 90% dels taxistes són xinesos.

—Però el tibetà s'ensenya a l'escola...

—Abans el tibetà es feia servir a l'educació primària, però des de fa quatre anys ha estat substituït pel xinès. Fins i tot, es planeja d'implantar el xinès com a idioma de les escoles bressol. En aquest moment, hi ha una erosió de la llengua tibetana que s'ha agreujat amb l'arribada de nous xinesos al Tibet. Abans afectava les ciutats, però d'uns anys ençà també arriben molts xinesos a les zones rurals, on fins fa poc els tibetans eren més del 80% de la població. El règim xinès encoratja

la immigració, dient que el Tibet s'ha de desenvolupar i que hi fa falta mà d'obra. Per això fan anuncis adreçats al jovent que acaba de sortir de la universitat perquè vagi a treballar a les àrees rurals del Tibet. En canvi d'això, reben incentius econòmics i avantatges. Aquests incentius també els reben els soldats que passen a la reserva, que el govern encoratja a anar al Tibet.

—El fet que al Tibet es parlin dues llengües, com passa, per exemple, a Catalunya, és un problema o un benefici, a parer vostre?

—Nosaltres no ens oposem que s'ensenyi el xinès a les escoles del Tibet. Però diem que el tibetà hi ha de ser la

llengua principal. Això no exclou el xinès. Passa que, ara per ara, a tots els actes oficials, com també a molts aspectes de la vida quotidiana, com ja he dit, la llengua que s'utilitza és el xinès. La llengua dels tibetans és marginada al Tibet. És a això que ens oposem, no pas a l'aprenentatge de dues llengües.

—**A la vostra darrera visita a Espanya, el novembre de l'any passat, cap membre del govern de Madrid no us va voler rebre. Aquesta vegada les coses aniran més bé?**

—No, malauradament aquesta vegada tampoc no em podré reunir amb membres del govern espanyol. Sí que m'entrevistaré amb diputats del Congrés, que mostren interès per la situació del Tibet, cosa que els agraeixo molt. Però no hi haurà cap reunió amb membres del Ministeri d'Afers Estrangers i del govern. És estrany, perquè m'he reunit moltes vegades amb representants de molts governs europeus. Això és sorprenent i alhora desafortunat. Penso que qualsevol govern democràtic ha d'escoltar les víctimes d'un problema, donar-los l'oportunitat d'explicar el seu cas.

—**Per quines raons el govern espanyol té tan recel a rebre-us?**

—Crec que un dels factors importants és la pressió exercida per la Xina, tot i que aquesta pressió també la reben els altres governs europeus. Un altre factor és potser el fet que a Espanya

hi hagi pocs refugiats tibetans i que la informació sobre el Tibet sigui menor. Es pot trobar molta més informació sobre el Tibet en anglès, francès o alemany que no en espanyol. Deixant a banda això, no sé si la qüestió regional hi pot haver influït, també. El govern espanyol hauria d'entendre que el cas del Tibet és completament diferent, perquè allà la llengua, la religió, la cultura i la identitat estan en perill. Espanya, en canvi, és un estat plenament democràtic, on les minories tenen el dret d'expressar els seus punts de vista. Al Tibet, com es va poder veure l'any 2008, hi ha hagut execucions. Els drets humans i la llibertat d'expressió són valors amb els quals Espanya, com a país democràtic, té un compromís. Les convencions internacionals pels drets humans són prou clares, i el govern espanyol té l'obligació de donar suport als drets humans dels tibetans.

—**En canvi, el president dels Estats Units, Barack Obama, va rebre el dalai-lama a Washington fa unes setmanes. Què significa això per als tibetans?**

—Els tibetans estem molt contents d'aquest reunió. El suport dels Estats Units al Tibet és molt ampli, perquè comptem amb el suport del Congrés i del Senat, a més de membres dels partits, tant del republicà com del demòcrata. Des de l'any 1991 tots els presidents dels Estats Units s'han re-

unit amb el dalai-lama. Dit això, la reunió amb el president Obama va anar molt bé. Una cosa important és que va reconèixer el dalai-lama com a portaveu pels drets dels tibetans. A més, el president va fer una declaració en què va deixar molt clar que dóna suport a la *via del mig* per resoldre la qüestió del Tibet. La comunitat internacional hauria de seguir el seu exemple. Com més governs ho facin, més probabilitats hi haurà que el govern xinès canviï d'actitud.

—**Tenint en compte que no era la primera vegada que un president dels Estats Units es reunia amb el dalai-lama, per què aquesta vegada el govern xinès va mostrar-se tan dolgut?**

—Ha estat una mostra d'arrogància política de cara a l'exterior i alhora una imatge de fermesa de cara a l'interior. Els darrers trenta anys la comunitat internacional ha donat a entendre a la Xina que pot ser un actor mundial important sense canviar la política dictatorial. És important que la comunitat internacional deixi clar a la Xina que a aquest estatus s'hi arriba només si es tenen responsabilitats i obligacions, és a dir, que s'han de respectar les normes internacionals i els estàndards pel que fa al respecte dels drets humans.

Xevi Camprubi

Breus

El Sinn Féin aconsegueix més poders per a l'Ulster

El parlament d'Irlanda del Nord ha aprovat finalment, després de mesos de discussió, l'assumpció de les competències de policia i justícia, amb 88 vots a favor i 17 en contra. Es tracta d'un pas històric, sobretot perquè aquesta reivindicació, formulada principalment pel Sinn Féin, el principal partit republicà, que encapçala Gerry Adams, va ser a punt de fer fracassar el procés de pau a Irlanda del Nord. El Sinn Féin va posar-se d'acord amb el Partit Unionista Democràtic (DUP), el principal partit pro-britànic de l'Ulster, el mes passat. Un portaveu del Sinn Féin va qualificar aquesta aprovació de gran pas

Gerry Adams

per a la gent del Nord i per a tot Irlanda. Tanmateix, el Partit Unionista de l'Ulster (UUP), el segon més important dels que volen mantenir els vincles amb el Regne Unit, hi va votar en contra, decisió que s'ha interpretat en clau de la lluita política que manté amb el DUP.

Els partidaris de Thaksin Shinawatra tornen al carrer a Tailandia

La tensió ha tornat als carrers de Bangkok, la capital de Tailàndia, fins al punt que el govern s'ha trobat obligat a aplicar les lleis relatives a l'estat d'emergència en aquesta ciutat i a set províncies del voltant, des del dia 11 de març fins al 23; una mesura que posa la seguretat del país en mans de l'exèrcit. El motiu ha estat l'anunci dels partidaris de Thaksin Shinawatra —l'ex-primer ministre que va ser forçat del poder per un cop d'estat l'any 2006— de manifestar-se fins que no es facin unes noves eleccions.